

Jorma Heikkinen

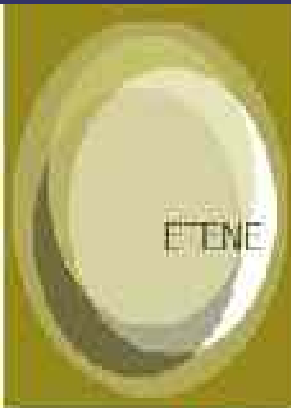
Hoito ilman pakkoa – utopiaa?

Pohjoismainen konferenssi 20. - 22.6.2011, Vaasa

Paneelikeskustelu: Aiheena hoitoetiikka, arvoperusta, asenteet ja tasa-arvoinen kohtelu

- ➔ Holhoava hoitoetiikka
paternalistisk omsorg etik
- ➔ Ihmiskäsitys
- ➔ Kielteiset asenteet – hoito
pakkona – hoito
rangaistuksena
- ➔ Ristiriita perustuslain ja
potilaslain kanssa.

Itsemääräämisoikeus

• Perustuslaki

- ▶ Jokaisella oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen (7 §)
- ▶ koskemattomuuteen ei saa puuttua miellyttäisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta

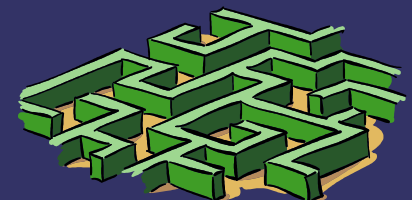
• Potilaslaki

- ▶ potilasta on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan - muu lääketieteellisesti hyväksyttävä hoito (6 §)

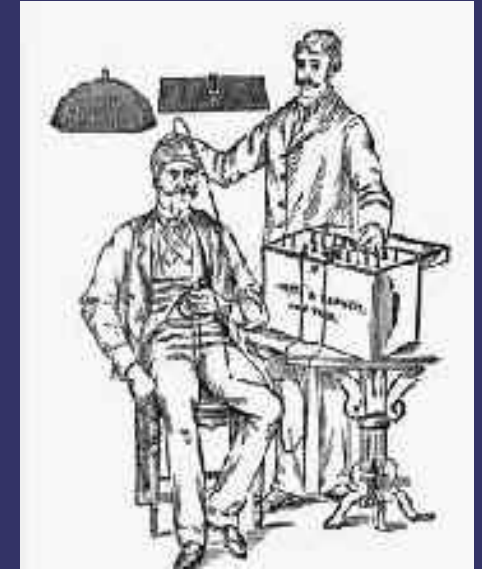
• Mielensterveyslaki

- ▶ säännökset tahdosta riippumattomasta hoidosta

• Holhustoimilaki & edunvaltuutus

Miten vastentahtoisen hoidon edellytykset voidaan todentaa ?

- ➔ Milloin henkilö on milelisairas?
- ➔ Milloin henkilö on sairaalahoidon tarpeessa?

- ➔ Miten henkilön vaarallisuus voidaan todeta?

1. Henkilön todetaan olevan mielisairas

- Todettava lääketieteellisin perustein.
- Edellyttää huolellista tutkimusta.
- Tarkoitetaan sellaista vakavaa mielenterveyden häiriötä, jossa todellisuudentaju on merkittävästi alentunut.

2. Henkilö on mielisairautensa vuoksi hoidon tarpeessa siten,

- että hoitoon toimittamatta jättäminen: olennaisesti pahentaisi hänen mielisairauttaan.
- joko/ tai Vakavasti vaarantaisi hänen terveyttään tai turvallisuuttaan tai muiden henkilöiden terveyttä tai turvallisuutta

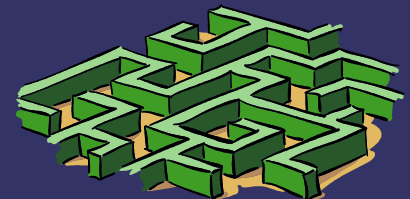
3. Muut mielenterveyspalvelut ovat riittämättömiä tai eivät sovellu käytettäväksi.

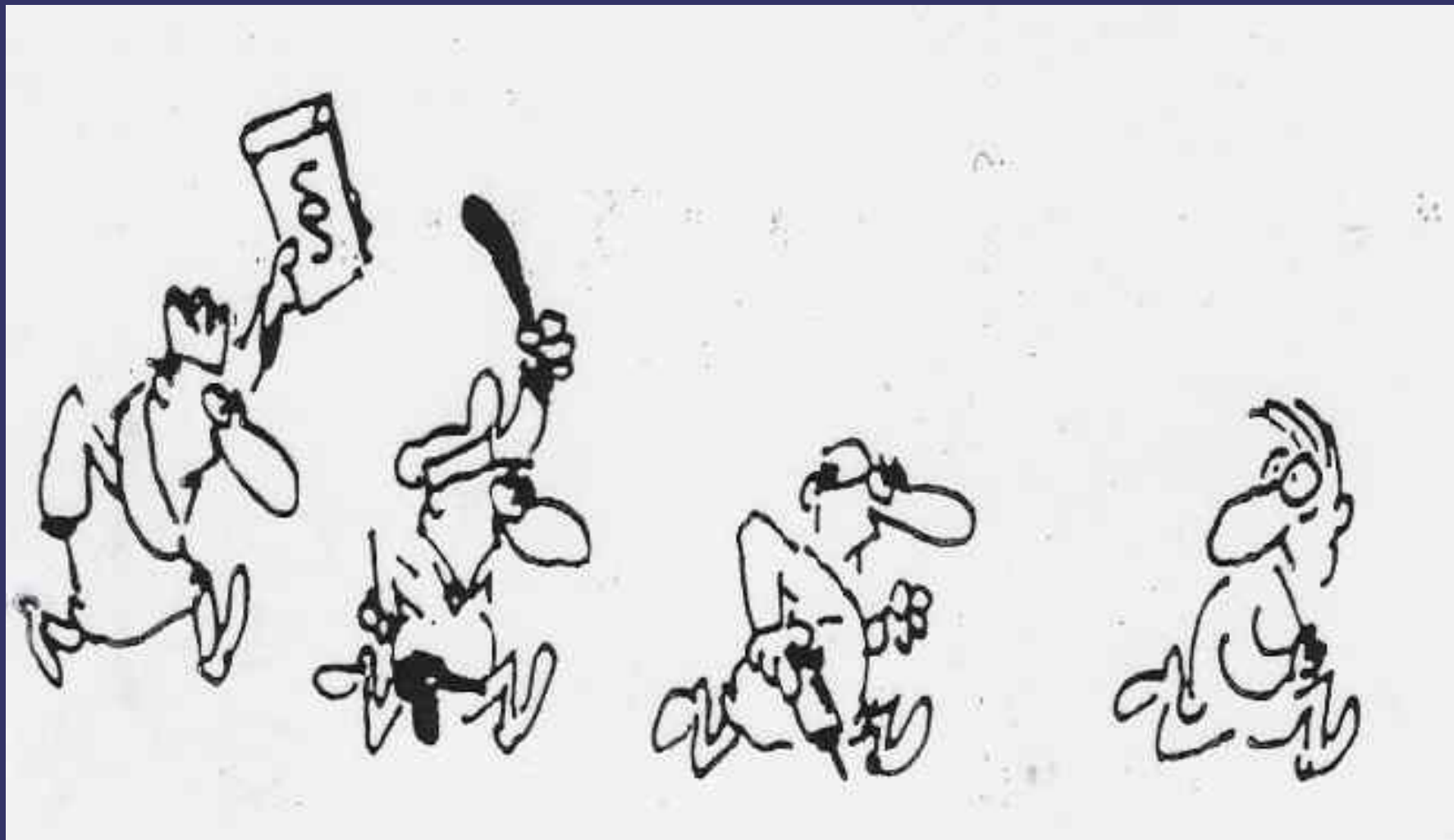
Ihmiskuva – pakkohoito

Pakkohoito on ensisijassa ihmisoikeuskysymys ja ihmiskuvaan liittyvä:

- ⇒ Kenellä on vastuu hoidosta?
- ⇒ Onko mielisairas vailla vastuuta?
- ⇒ Onko mielisairaalla tahdonvapautta?
- ⇒ Onko mielisairas kykenemätön tekemään päätöksiä?
- ⇒ Kuka on kompetti?
- ⇒ Kuka on tietää elämäsi tosiasiat parhaiten?
- ⇒
- ⇒ Vähentääkö mielisairaus ihmisarvoa?
Onko mielisairaalla itsemäärämisoikeutta?
- ⇒ Onko mielenterveyden häiriöistä muissa maailmoissa?
- ⇒ Voiko mielisairaasen saada yhteyttä, onko hän ymmärtämätön?
- ⇒ Kokemistapojen erillaisuuden hyväksyminen

***Pakkoa pakoon:
Pakon käyttö aiheuttaa hoitokielteisyyden!
Tvångvården ursakar oviljan till vård!***

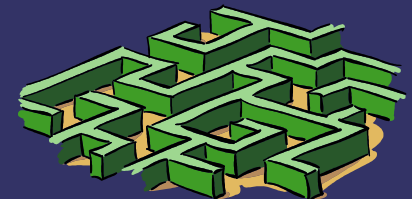

***Motivointi pakon avulla on mahdotonta!
Tvång motiverar inte!
Nyckelord till tvångvård är oviljan till vården***

Mitä pakkohoidosta seuraa?

- ➔ Itsemäärämisoikeuden kumoutuminen
- ➔ Täysivaltaisuuden kieltäminen
- ➔ Turvattomuutta ja ahdistusta
- ➔ Hämmennystä
- ➔ Hylätyksi tulemisen tunteita
- ➔ Häpeän tunteita
- ➔ Hoitokielteisyyden vahvistuminen
- ➔ Posttraumaattinen stressireaktio
- ➔ Hoitoyhteistyön vaikeutuminen
- ➔ Ristiitilanteet
- ➔ Hoidon pitkittyminen

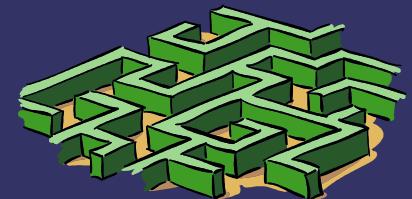
***Pakon käyttö ylläpitää kielteisiä asenteita
mielenterveyden häiriöistä kärsiviä kohtaan!***

*”Oletko kuullut Margit joutui
pakkohoitoon,,
poliisit tulivat hakemaan.”*

Hoidon tarve
Mainitun psykoott
potilas on akuutis

Diaknoosin antaminen on osa
leimatumisprosessia.

Pakkolääkintä Tvångsmedicinering

Pakkolääkintä ylläpitää kielteisiä asenteita psykienlääkkeiden käyttöön

Läkistykens sivuoireer
Neuroleptit ja diabetes

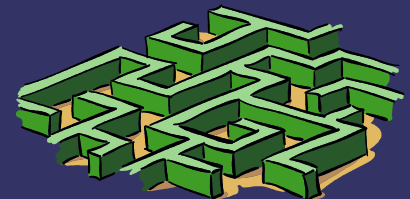
Pakkolääkityksen lamaavat liialliset annokset

Avainkysymys miten hoitokielteisyyttä voidaan vähentää? Den viktigaste frågan: Hur är det möjligt att minska oviljan till vård?

- * Hoitokäytäntöjä muuttamalla – 'kotihoiton preferointi'
- * Lisäämällä tiedonsaantia – työ kielteisten asenteiden muuttamiseksi
- * Vuorovaikutuksen lisääminen - hoitohenkiökunta pois kopeistaan
- * Vastavuoroisen kohtaamisen mahdollistaminen
- * Motivointi – vastuullisuus - hoitomyönteisyys
- * Täysivaltaistauminen – hoidon objektista hoidon subjektiksi
- * Psykoosiryhmien, poliklinikkatoiminnan ja rajapintatyön lisääminen
- * Oireenhallinta koulutus
- * Itsehoitokoulutus
- * Vertaisohjauksen ja vertaistuen lisääminen

Itsehoitokoulutus mielenterveystyön kehityshaaste

- Itsetuntemus koulutus
- Oireenhallinta koulutus
- Oman sairauden tuntemuksen koulutus
- Biblioterapia
- Ongelmaratkaisukoulutus
- Luovuusterapia ohjaus ja koulutus
- Vertaistukikoulutus
- Itsehoito-opas

